

Archeologienota: De geplande sloopwerken aan de Wolstraat en de Burchtstraat te Herentals

Julie Van Roy

Archeologienota: De geplande sloopwerken aan de Wolstraat en de Burchtstraat te Herentals

Julie Van Roy

**Tienen, 2022
Studiebureau Archeologie bv**

Colofon

Archeologienota: De geplande sloopwerken aan de Wolstraat en de Burchtstraat te Herentals
--

Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Julie Van Roy
Auteurs:	Julie Van Roy
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)
Plannen en kaarten:	Onderliggende kaartlaag: www.geopunt.be ; www.dov.vlaanderen.be of www.agiv.be (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2022, Studiebureau Archeologie bv

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	2
1.1 Beschrijvend gedeelte	2
1.1.1 Administratieve gegevens	2
1.1.2 Archeologische voorkennis	4
1.1.3 Onderzoeksopdracht	5
1.1.4 Beschrijving geplande werken	6
1.1.5 Werkwijze	13
1.2 Assessmentrapport	15
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	15
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	21
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	33
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	39
1.2.5 Synthese	40
Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen	42
2.1 Administratieve gegevens	42
2.2 Gemotiveerd advies	44
2.3 Programma van maatregelen voor behoud in situ	45
Bibliografie	47

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2019 E 40
Aanleiding:	De archeologienota werd opgemaakt voor een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning (stedenbouwkundige handelingen). Het projectgebied omvat een oppervlakte van ca. 12 269 m ² . Het eigenlijke vergunningsgebied bedraagt ca. 8730 m² . Het terrein ligt in de archeologische zone van de historische stadskern van Herentals. ¹ Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de perceelsoppervlakte 300 m ² of meer bedraagt en de totale oppervlakte van de geplande werken 100 m ² of meer bedraagt. (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Julie Van Roy OE/ERK/Archeoloog/2021/00015 Studiebureau Archeologie bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Herentals, Wolstraat en Burchtstraat (fig. 1.1 en 1.2) Bounding box: punt 1: x = 182 743, y = 208 125 punt 2: x = 182 873, y = 208 231 Gemeente Herentals, afdeling 2, sectie G, percelen 39C3, 39G3, 39F3 (deels), 46F en 47B.
Relevante termen:	Bureauonderzoek, stadskern, archeologische zone
Bebouwde zones:	Het volledige vergunningsgebied is bebouwd of verhard.

¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140033>

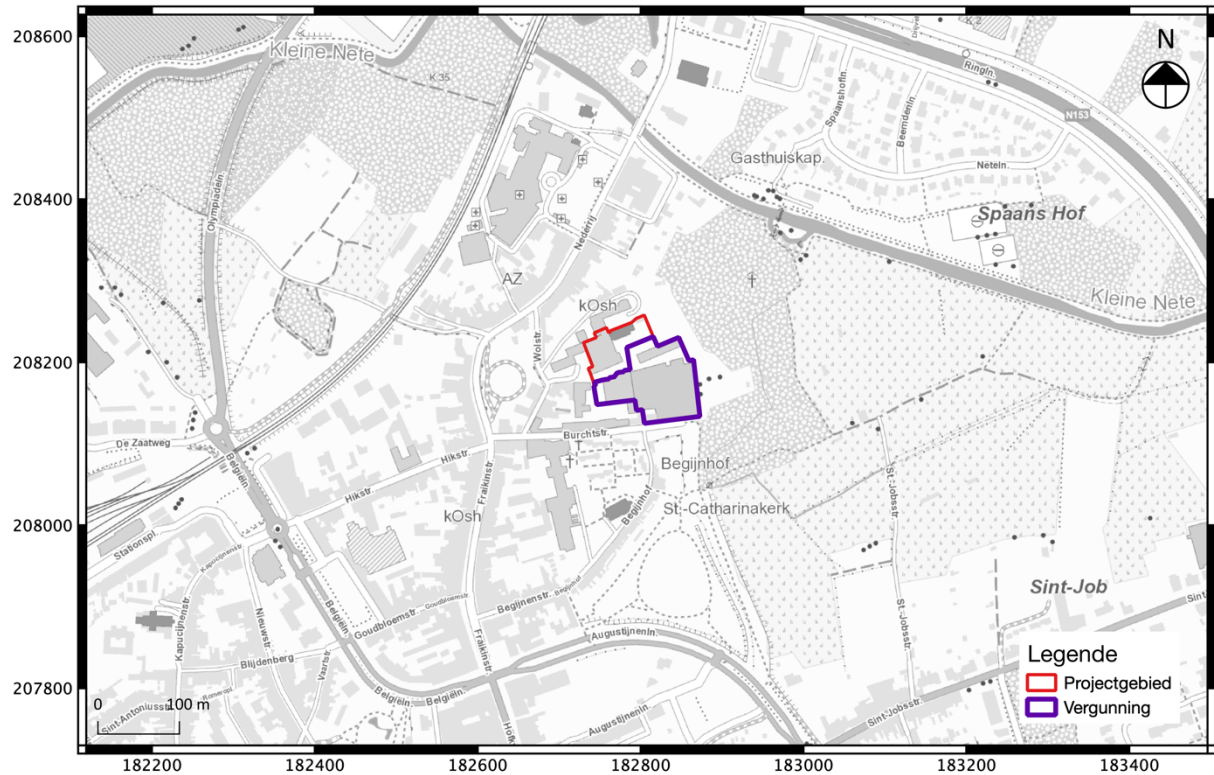

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het project- en vergunningsgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

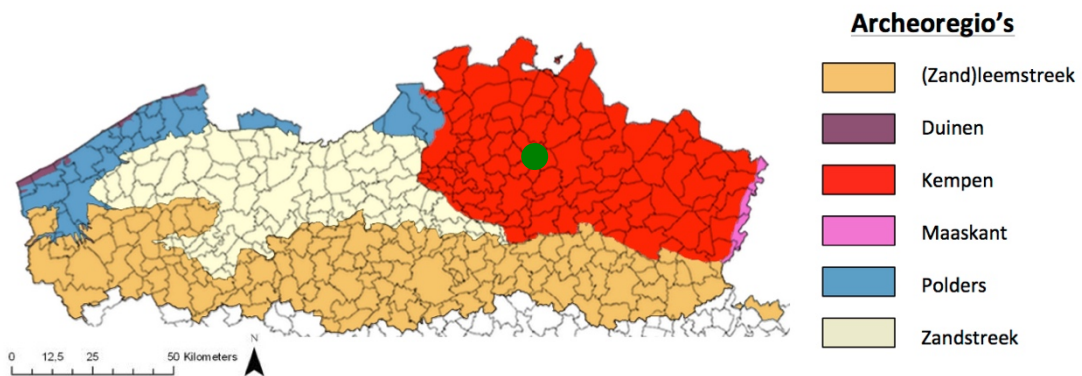

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's.²

² <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

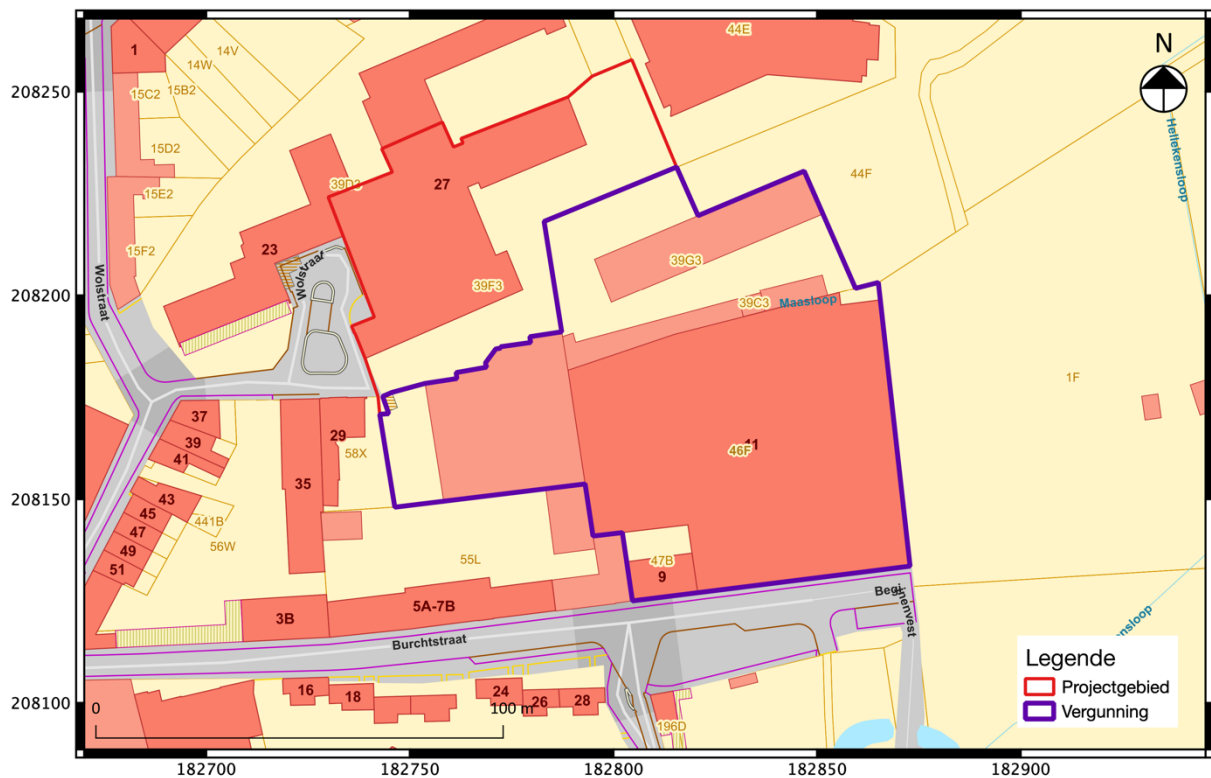

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het project- en vergunningsgebied (©CADGIS).

1.1.2 Archeologische voorkennis

Studiebureau Archeologie schreef in 2016 een archeologienota (ID 79) voor het voormalig terrein van Familiehulp vzw. Het toenmalige projectgebied grenst in het noorden aan het huidige. Het advies voor deze noordelijke percelen luidde als volgt:

“Ondanks de potentieel zeer interessante locatie van het projectgebied, op het domein van het 15de-eeuwse minderbroederklooster en de 19de-eeuwse textiel fabriek met watermolen en binnen de historische stadskern van Herentals, kan besloten worden dat gezien de omstandigheden de kenniswinst van een mogelijke archeologische ingreep zeer gering is. De zones in het (noord)westen waar mogelijke funderingen van oudere gebouwen te verwachten vallen en waar men 20ste-eeuwse gebouwen gaat slopen in functie van parkeerplaatsen, wegenis en groenaanleg, zijn immers reeds verstoord door de bouw van deze reeds onderkelderde gebouwen zodat hier geen oudere resten meer te verwachten vallen. De overige ingrepen in deze zone (groenaanleg en wegenis) hebben een verwaarloosbare versturende impact en situeren zich grotendeels in zones met reeds bestaande verhardingen/wegenis. De zone in het oosten, waar men een nieuwbouw plant, is volgens historische kaarten steeds tuinzone geweest. Bovendien is de grond er zeer nat. Omwille van deze reden wordt het gebouw trouwens op profielputten/palen gefundeerd met een 40 cm dikke vloerplaat, waardoor

de verstering minimaal blijft. Er worden dan ook geen voorstellen voor een eventueel vervolgonderzoek geformuleerd.”³

1.1.3 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke fasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem (bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek, veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem (verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten, proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud *in situ* op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud *in situ* van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

³ Vander Ginst 2016 e.a., 39.

Randvoorwaarden:
Niet van toepassing.

1.1.4 Beschrijving geplande werken

Huidige situatie

Op het deel van het projectgebied “Voorzienigheid” zijn de gebouwen van het voormalige Weeshuis Instituut van de Voorzienigheid aanwezig. Het complex is jarenlang in gebruik geweest als schoolgebouw. Het niet bebouwde deel van het vergunningsgebied is eigenlijk zo goed als volledig verhard en in gebruik als parking en verbindingstroken. Ter hoogte van het gedeelte Mols-Dom staat een woning langs de kant van de Burchtstraat (nr. 9). Deze is voorzien van een kleine kelder (exacte afmetingen niet gekend) ter hoogte van de garage. Naast en achter de woning staan een kantoorgebouw en loodsen.

Hoewel het terrein al zeker sinds de nieuwe tijd bebouwd was, dateren de huidige gebouwen allemaal van de tweede helft van de 20ste eeuw (zie 1.2.2 historisch overzicht).

Fig. 1.4: Inplantingsplan bestaande toestand (©Architect en initiatiefnemer).

Fig. 1.5: Detail uit een luchtfoto van 2022 met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

Fig. 1.6: Foto's woning Burchtstraat nr. 9.

Fig. 1.7: Kelder Burchtstraat nr. 9.

Fig. 1.8: Kantoren en loodsen Burchtstraat.

Fig. 1.9: Loodsen Burchtstraat.

Fig. 1.10: Te slopen schoolgebouw (kookklassen) achter de loodsen.

Fig. 1.11: Verharding tussen de loodsen en de kookklassen.

Fig. 1.12: Sporthal.

Geplande werken⁴

De geplande werken voorzien in de sloop van de bestaande bebouwing en het opbreken van de verhardingen. De kelder aan Burchtstraat nr. 9 wordt eveneens uitgebroken.

⁴ Alle informatie met betrekking tot de geplande werken werd aangeleverd door de initiatiefnemer. Alle tot nu toe beschikbare informatie werd in de archeologienota opgenomen. O.w.v. de privacy werden de contactgegevens op de plannen onzichtbaar gemaakt. De originele plannen, met deze gegevens, worden als privacy-fiche toegevoegd op het portaal van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Fig. 1.13: Inplantingsplan nieuwe toestand (© Architect en initiatiefnemer).

1.1.5 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens (o.a. digitale hoogtemodellen) van het onderzoeksgebied verzameld op basis van online ter beschikking gestelde data.⁵ Verder werden de topografische kaart van België, de tertiair geologische kaart, de quartair geologische kaart, de bodemkaart, het kadasterplan en luchtfoto's geraadpleegd. Een geomorfologische kaart werd niet geraadpleegd, vermits deze niet beschikbaar is voor het projectgebied. Al deze plannen – online beschikbaar via Geopunt Vlaanderen en het Nationaal geografisch Instituut van België – werden verder bewerkt tot publicatieplannen met behulp van de software QGIS.

Van het tot nu toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek is een status quaestionis opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties en de digitale Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed van Onroerend Erfgoed.⁶

Het historisch kaartmateriaal (Ferraris, Atlas der Buurtwegen, Vandermaelen, topografische kaarten) is georeferereerd geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed. Aan de

⁵ www.dov.vlaanderen.be

⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>

hand van het historisch kaartmateriaal, in combinatie met luchtfotografie, is nagegaan hoe het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen op en rond het projectgebied evolueerde. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan.

Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voren komt dat dit noodzakelijk maakt. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomend informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota. Om een overzicht van de archeologie in de omgeving te creëren, is gebruik gemaakt van de gegevens uit de Centraal Archeologische Inventaris, beschikbare archeologienota's en publicaties.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Deze paragraaf overloopt kort de landschappelijke context van het projectgebied, met aandacht voor de aardkundige en hydrografische situering, de fysisch-geografische context en bodemgesteldheid.

Het projectgebied ligt aan de Wolstraat en de Burchtstraat, ten noordoosten van het centrum van Herentals. Ten oosten van het projectgebied is het park 'Hellekens' gelegen waar in het noorden de Kleine Nete doorstroomt. Een kleine aftakking van deze rivier, de Hellekensloop, stroomt dwars door de 'Hellekens'. De aftakking die over het vergunningsgebied liep, is wel gedempt.

Herentals ligt in de Kempen op het uiteinde van een oost-west georiënteerde dekzandrug die de Netevallei flankeert. Het zuidelijke deel van de stad is hoger gelegen (ca. 15 m TAW) dan het noordelijke deel, dat afhelt naar het alluviale gebied van de Kleine Nete en de Molennete (ca. 12 m TAW). Het projectgebied ligt in het lager gelegen noordelijk deel van de stad, en meerbepaald tussen de 12,3 en de 14,8 m TAW. De afwatering gebeurt via de Kleine Nete, die behoort tot het Netebekken en het stroomgebied van de Schelde. Uit de gegevens op de quartair profieltypen en de quartaire diktekaart blijkt dat het vergunningsgebied zich in deze alluviale vallei bevindt.

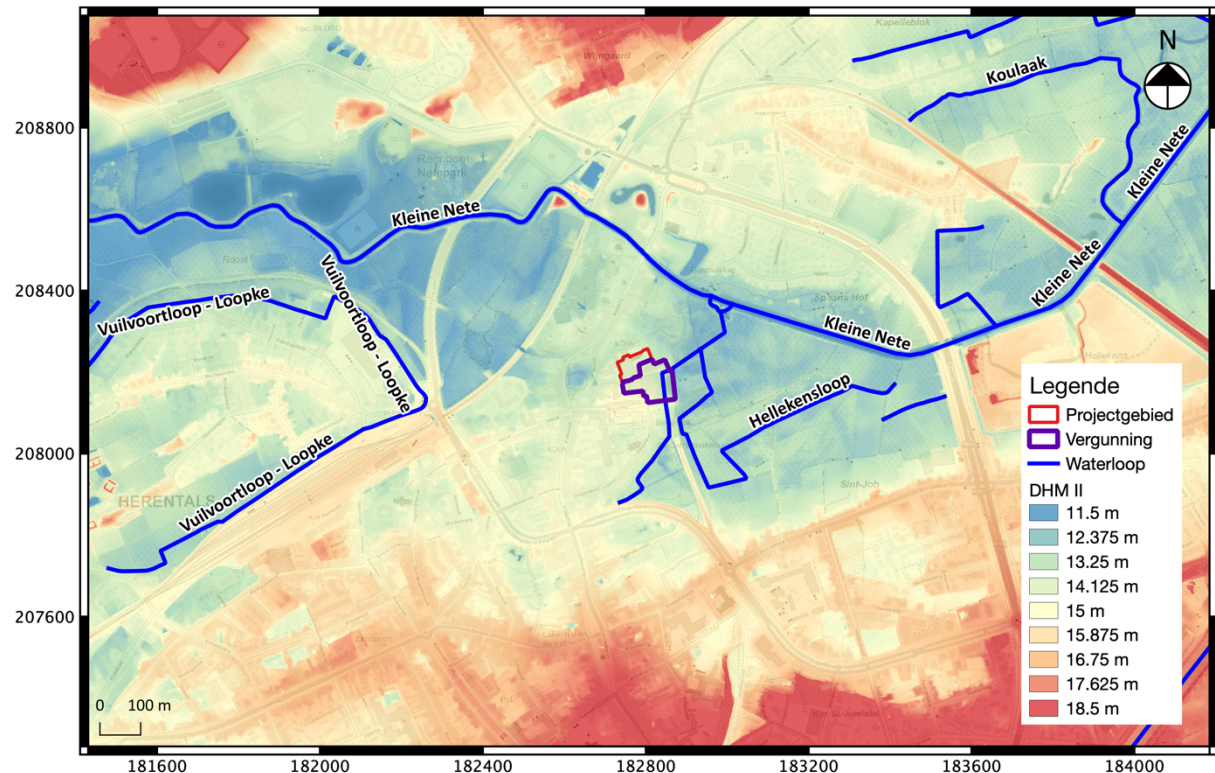

Fig. 1.14: Uittreksel uit het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

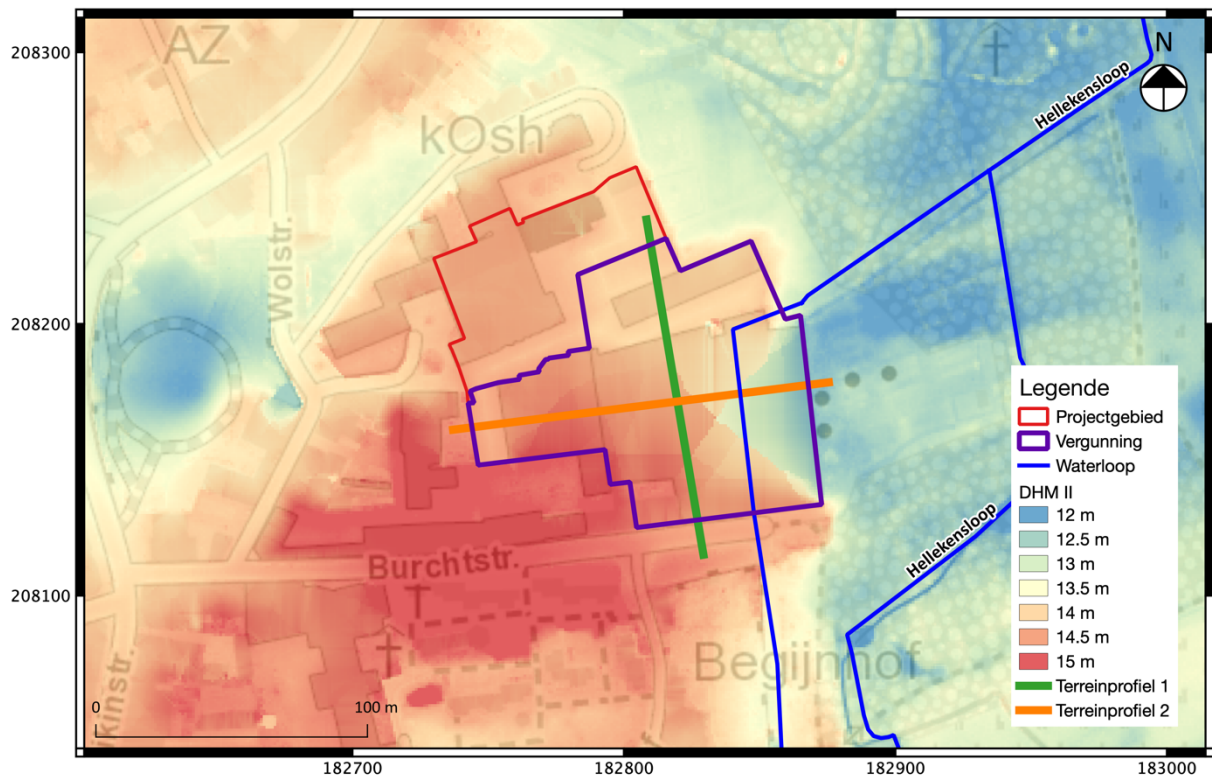

Fig. 1.15: Detail uit het digitaal hoogtemodel met aanduiding van het project- en vergunningsgebied en de terreinprofielen.

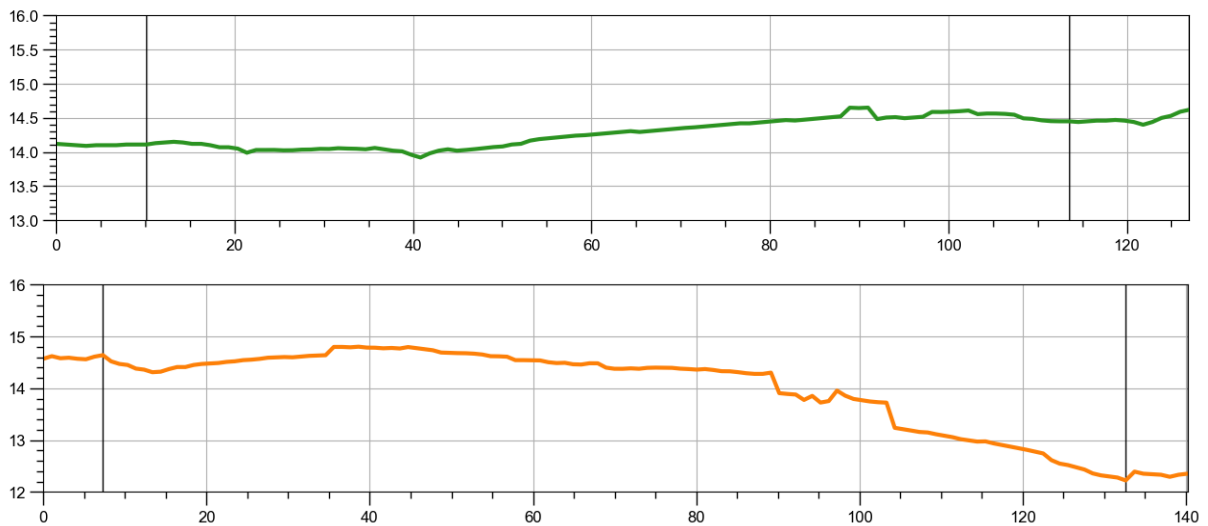

Fig. 1.16: Hoogteverloop ter hoogte van het projectgebied van noordnoordwest naar zuidzuidoost (groen) en van zuidwestwest naar noordoosttoost (oranje).

De geologische ondergrond is opgebouwd uit de Formatie van Diest (uit het Mioceen). Hieronder volgt een opsomming van de voor het projectgebied beschikbare gegevens, gebaseerd op www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be.

Op de tertiair geologische kaart ligt het projectgebied ter hoogte van de Formatie van Diest (codering Di). Deze bestaat uit groen tot bruin zand dat heterogeen is, met meerdere grindlagen, (ijzer)zandsteenbanken en klei- en micarrijke horizonten. De zanden zijn ook glauconiethoudend. De Formatie van Diest komt ter hoogte van het projectgebied voor op een diepte van ca. 3 m onder het maaiveld (op basis van de quartairdiktekaart).

Op de quartair geologische kaart bevindt het terrein zich in een zone met codering 3a. Dit verwijst naar een sequentie van afzettingen met onderaan fluviatiele afzettingen uit het weichseliaan (laat-pleistoceen). Hierboven bevinden zich eolische afzettingen (zand tot silt) uit het weichseliaan of het vroeg-holoceen. Deze kunnen voorkomen in combinatie met of vervangen worden door quartaire hellingsafzettingen. De sequentie wordt bovenaan afgesloten met fluviatiele afzettingen (organochemisch en perimarien inclus) uit het holoceen of het tardiglaciaal. Volgens de quartairprofieltypenkaart bevindt zich onder het vergunningsgebied de Formatie van Singraven (uit het holoceen). Het betreft klei, weinig en siltig fijn zand en soms grof zand. Hier en daar komen pure veenlagen voor. Deze vaak ijzerhoudende afzettingen zijn het resultaat van (sub)recente alluvatie in het bekken van de Grote en Kleine Nete en het Groot Schijn. De dikte ervan bedraagt 1 à 2 m. Onder formatie van Singraven komt bedekt alluvium (uit het tardi-weichseliaan) voor. Het gaat om fijn tot grof zand, dat vaak grindhoudend en soms veenrijk is. De dikte van de afzetting schommelt globaal gezien tussen 1 en 5 m, maar kan lokaal bijna 10 m bedragen.

Het projectgebied ligt grotendeels in bebouwd gebied (OB) en is bijgevolg niet gekarteerd. In de omgeving komen zandgronden voor. Voor het oostelijk gedeelte zijn dit matig droge tot matig natte zandbodems zonder profiel (Zdp) en zeer natte lemige zandbodems zonder profiel met veen op geringe of matige diepte (v-Sfp3) en met grondwater en reductiehorizont beginnen tussen 40 en 80 cm.

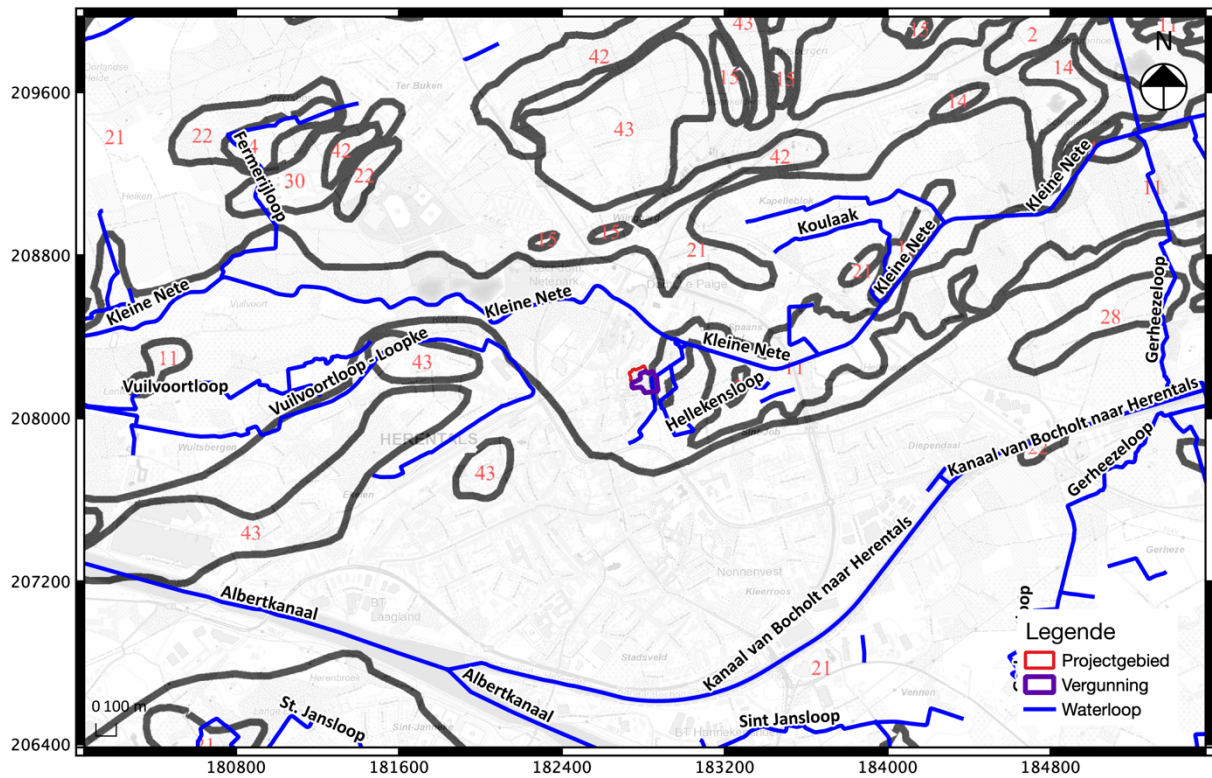

Fig. 1.19: Uittreksel uit de quartairprofieltypekaart met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

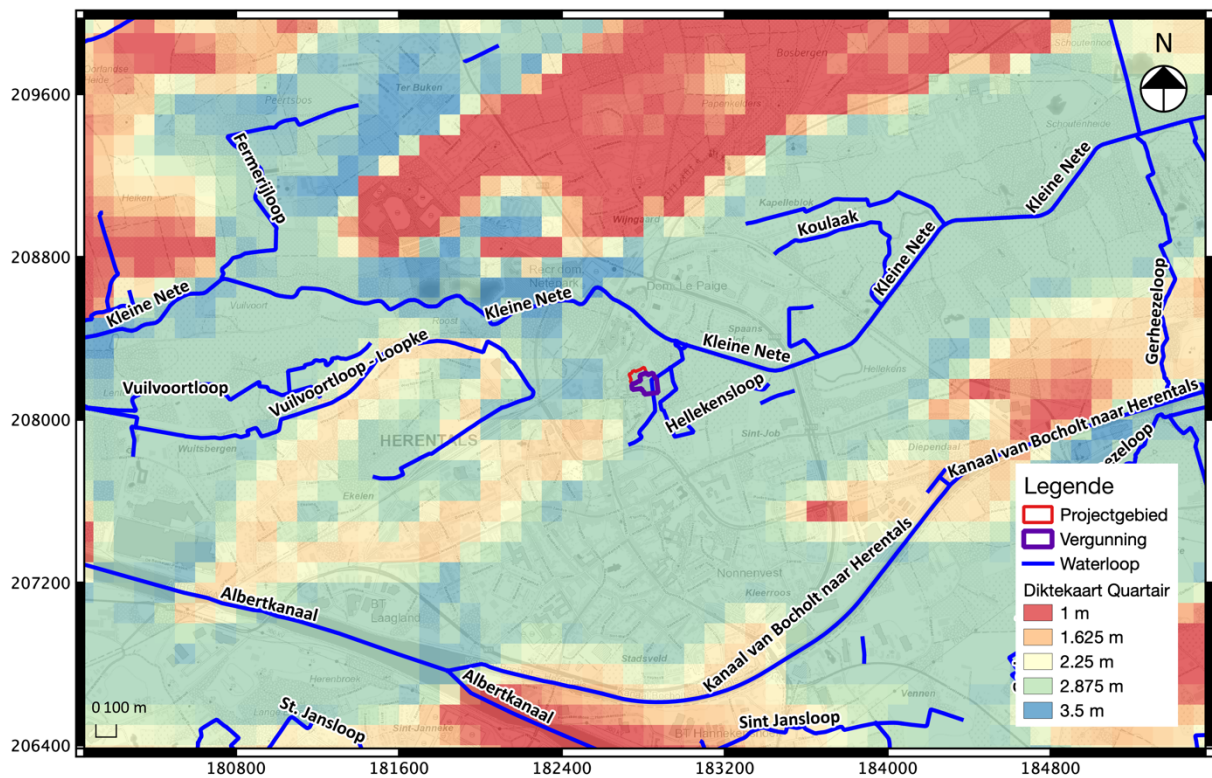

Fig. 1.20: Uittreksel uit de quartairdiktekaart met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Algemeen

Over de pre-stedelijke occupatiegeschiedenis van Herentals zijn tot op heden geen gegevens voorhanden.⁷ De oorsprong van Herentals zou teruggaan op een vroegmiddeleeuws villadomein (villam de Hernehals) dat als onverdeeld allodium op een niet gekend tijdstip in handen kwam van het kapittel van Reguliere Kanunnikessen van Bergen en waaruit zich de Sint-Waldetrudiskerk en de parochie van Sint-Waldetrudis ontwikkeld hebben. Het patrocinium is gewijd aan de in 1039 heilig verklaarde 7de-eeuwse adellijke vrouw.

De eerste vermelding van Herentals duikt pas op in een pauselijke bul uit 1147-1150.⁸ Wellicht ging het om een nederzettingkern die zich ten noorden aan de Neteloop ontwikkelde. Herentals had dus oorspronkelijk twee kernen, een kern in kerkelijk bezit op een ouder domein ten zuiden en een nieuwere economische kern, de villa nova, ten noorden.

Omwille van eigen economische, strategische en politieke belangen steunde hertog Hendrik I de kooplui bij conflicten tussen de traditionele domaniale maatschappij en de handelsnederzetting en stichtte hij in 1209 de stad en vrijheid Herentals op het goed van de Reguliere Kanunnikessen van Bergen waarvan hem vanaf dan ook ten dele de rechten en inkomsten toekwamen. De stad had een belangrijke strategische positie binnen het hertogdom Brabant, met de ligging op de economisch belangrijke landweg Brugge-Antwerpen-Maastricht-Keulen en de waterweg van de Kleine Nete. In eerste instantie ontwikkelde de nieuwe stad zich voornamelijk in het noordelijke deel met o.a. de oprichting van het Elisabethgasthuis (voor 1253) en het oude begijnhof (voor 1266).

In 1303 reikte Jan II een stadskeure uit. Reeds voor het einde van de 13de eeuw ontwikkelde Herentals zich dankzij de plaatselijke lakennijverheid tot een belangrijke economische speler in het hertogdom Brabant. Het politieke belang van de stad blijkt uit het uitroepen van Herentals tot hoofdstad van het markgraafschap in 1356 ter vervanging van Antwerpen dat toen naar het graafschap Vlaanderen werd overgeheveld. In de 15de eeuw werden twee nieuwe kloosters gesticht: het Besloten Hof van de Norbertinessen in 1410 en het Minderbroedersklooster in 1472. Ook de gotische Sint-Waldetrudiskerk (14de – 15de eeuw) en de lakenhal/stadhuis (15de eeuw) werden in deze bloeiperiode gebouwd. De lakenhal is rond het begin van de 15^e eeuw opgetrokken. Vanaf 1430 deed het ook dienst als stadhuis.

Over het ontstaan van de stadsomwalling is nog zeer weinig gekend. De oprichting van de stad in 1209 hield ook het recht tot stadsomwalling in maar het is niet geweten wanneer de oudste omwalling tot stand is gekomen.

⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/cai/zone/140033>

⁸ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/21665>

Ook in de 16de eeuw bleef de bloei van Herentals stand houden. Vele monumenten werden gebouwd (o.a. het Vleeshuis) of verbouwd (o.a. de Lakenhal). Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) had Herentals als garnizoensstad veel te lijden zodat in de 17de eeuw de economische rol van de stad uitgespeeld was. Herentals was enkel nog van betekenis als lokaal marktcentrum en kende een terugval van bevolking. In deze periode deed de orde van de Augustijnen zijn intrede (1613 met voltooiing van het klooster in 1727). De orde werd ontbonden in de Franse revolutie. Vanaf 1578 is de Herentalse stadsomwalling om militair-strategische doelstellingen verkleind tot achter de Nete en zijn de stadspoorten onder militaire invloed aangepast tot een systeem van vooruitspringende vijfhoekige bastions en schansen in aarde. Door de verkleining van de stadsomwalling vielen het oude begijnhof en een artisanale zone buiten de muren. Het begijnhof werd in 1578 gesloopt maar het areaal kreeg tijdens de Spaanse bezetting vanwege de strategische ligging, de functie van Spaans Fort.

Cartografisch

De oudste beschikbare kaart voor het projectgebied is deze van Jacob van Deventer (1550-1565). De laatmiddeleeuwse voorloper van het huidige stratennet is hierop reeds goed herkenbaar. De Burchtstraat en de Begijnhofstraat zijn al aanwezig. Vanaf de Burchtstraat vertrekt er in noordelijke richting nog een derde straat richting het klooster. Deze bevond zich in het westen van het vergunningsgebied, maar was tegen het einde van de 18de eeuw al verdwenen. Er liep ook een kanaaltje van noord naar zuid over het projectgebied. Ten oosten van dit kleine kanaal is een gebouw ingetekend. De rest van het vergunningsgebied lijkt onbebouwd te zijn in de 16de eeuw. Langs de oostgrens van het kloosterdomein liep de stadsversterking, bestaande uit een waterloop en een wegtracé van noord naar zuid. Ten noorden van het projectgebied loopt de Molennete, een oude zij-arm van de Kleine Nete die pas in 1969 gedempt werd.

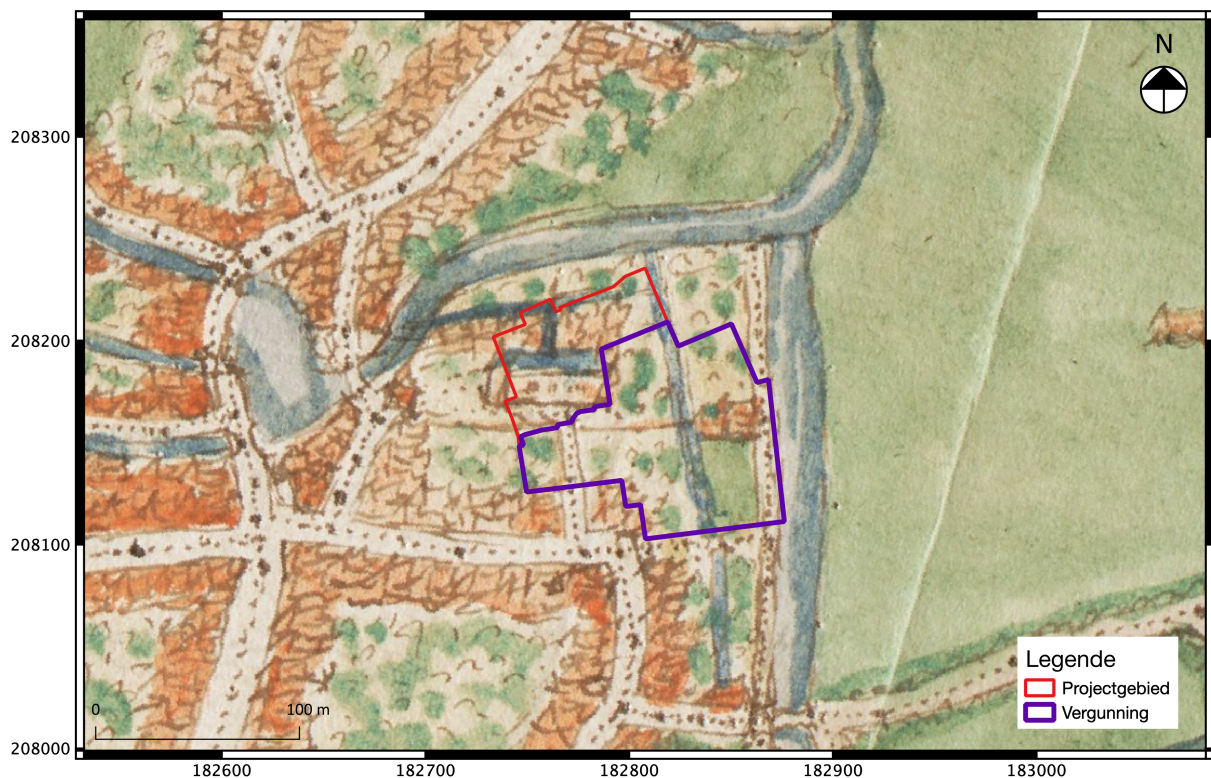

Fig. 1.22: Detail van de kaart van Deventer (1550-1565) met aanduiding van het project- en vergunningsgebied (©Rijksarchief).

Aan het einde van de 16de of het begin van de 17de eeuw tekende N. Lepoime de nieuwe, verkleinde, stadsomwalling op. De kaart is moeilijk precies te georefereren, maar toont wel de ligging van het klooster, de Burchtstraat en de Begijnhofstraat. Details over de indeling van het kloosterdomein ontbreken jammer genoeg. De stadsomwalling is wel sterker uitgebouwd met bastions.

Fig. 1.23: Detail uit de kaart van N. Lepoime met aanduiding van het project- en vergunningsgebied (©Rijksarchief).

De Ferrariskaart (ca. 1777) geeft een beeld van het projectgebied in het laatste kwart van de 18de eeuw. De stadsomwalling lijkt gedeeltelijk gesloopt te zijn ter hoogte van de Molennete en de Kleine Nete. De kaart is niet heel precies te georefereren, waardoor het niet helemaal duidelijk is of er bebouwing op het terrein aanwezig was. Een groot deel lijkt echter wel ingereicht als (moes)tuinzone.

Fig. 1.24: Detail van de Ferrariskaart (ca. 1777) met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

Op de 19de-eeuwse kaarten (Primitief Kadaster, Atlas der Buurtwegen en Vandermaelenkaart) is te zien dat er enkele gebouwen op het terrein stonden. Er liepen ook twee kanalen van noord naar zuid over het projectgebied. Net ten noorden van het eigenlijk projectgebied ligt het Instituut van de Voorzienigheid, een voormalig weeshuis, thans in gebruik als schoolgebouw, uit de eerste helft van de 20ste eeuw met mogelijk een oudere kern en met latere uitbreidingen onder meer uit 1930.⁹

⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/47158>

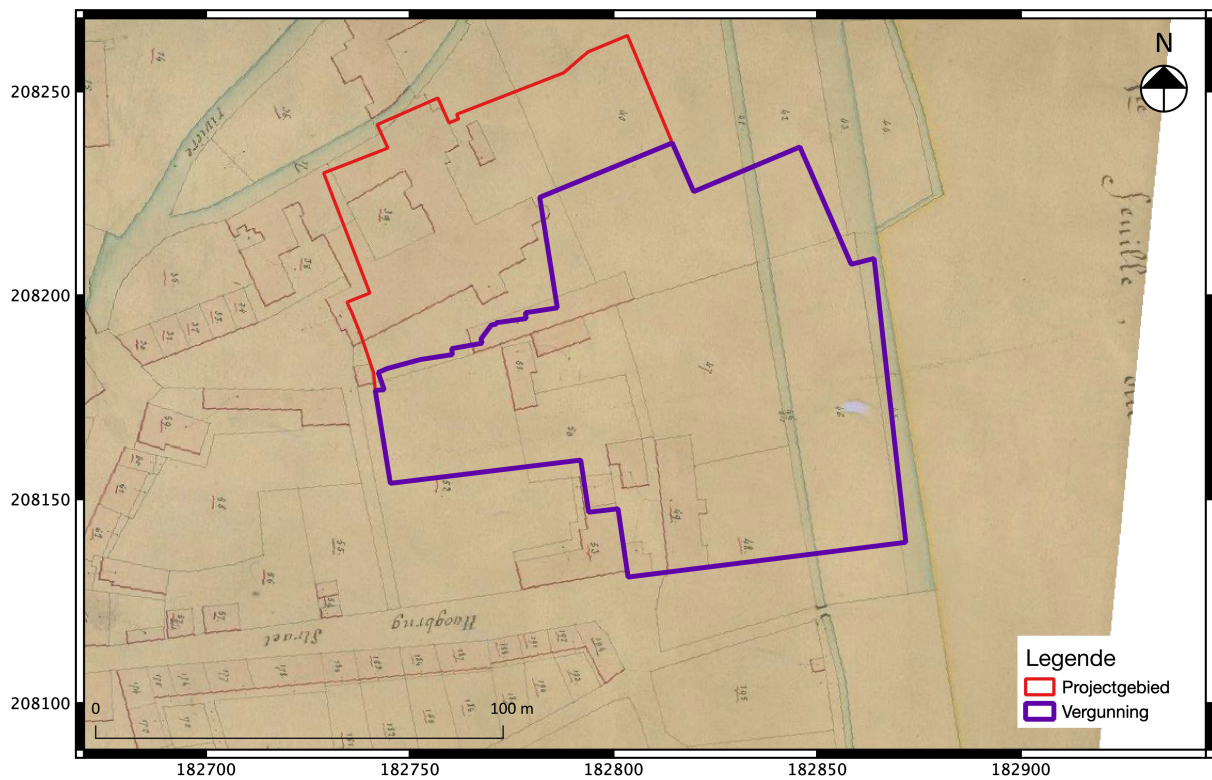

Fig. 1.25: Detail uit het Primitief Kadaster (1830-1834) met aanduiding van het project- en vergunningsgebied (©Rijksarchief).

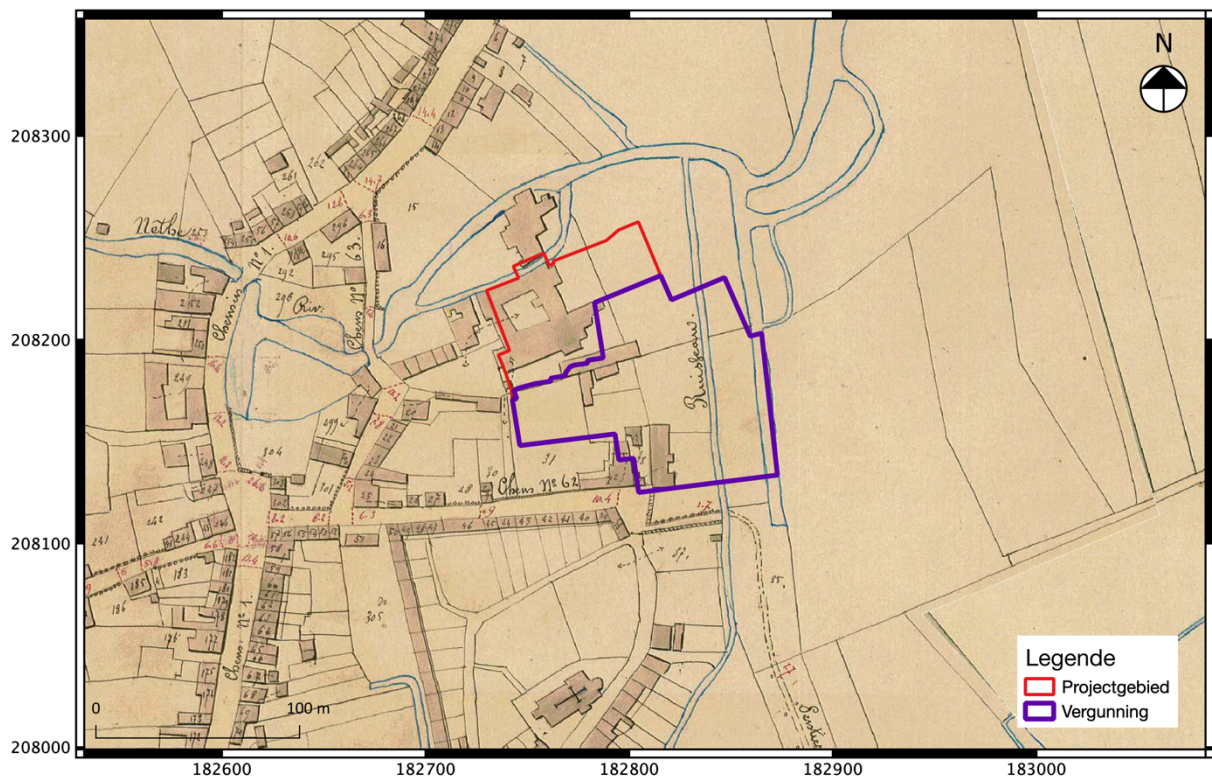

Fig. 1.26: Detail van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

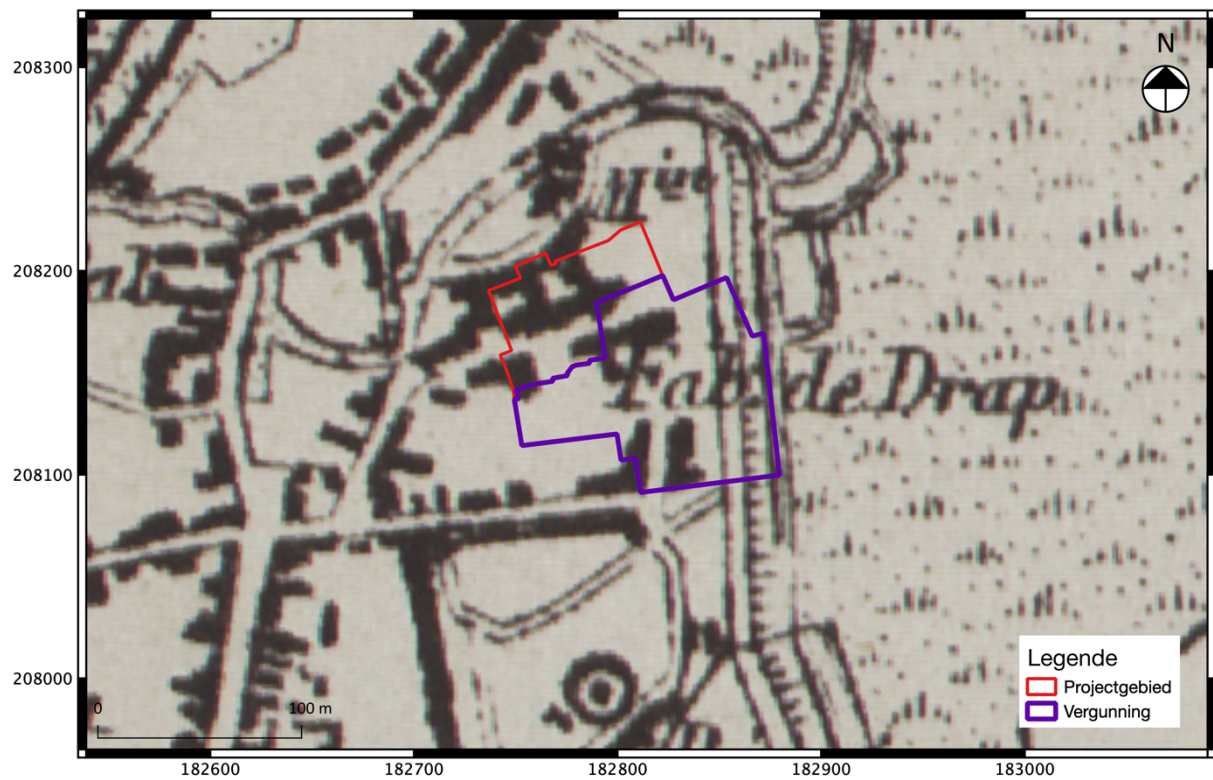

Fig. 1.27: Detail van de Vandermaelenkaart (1846-1854) met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

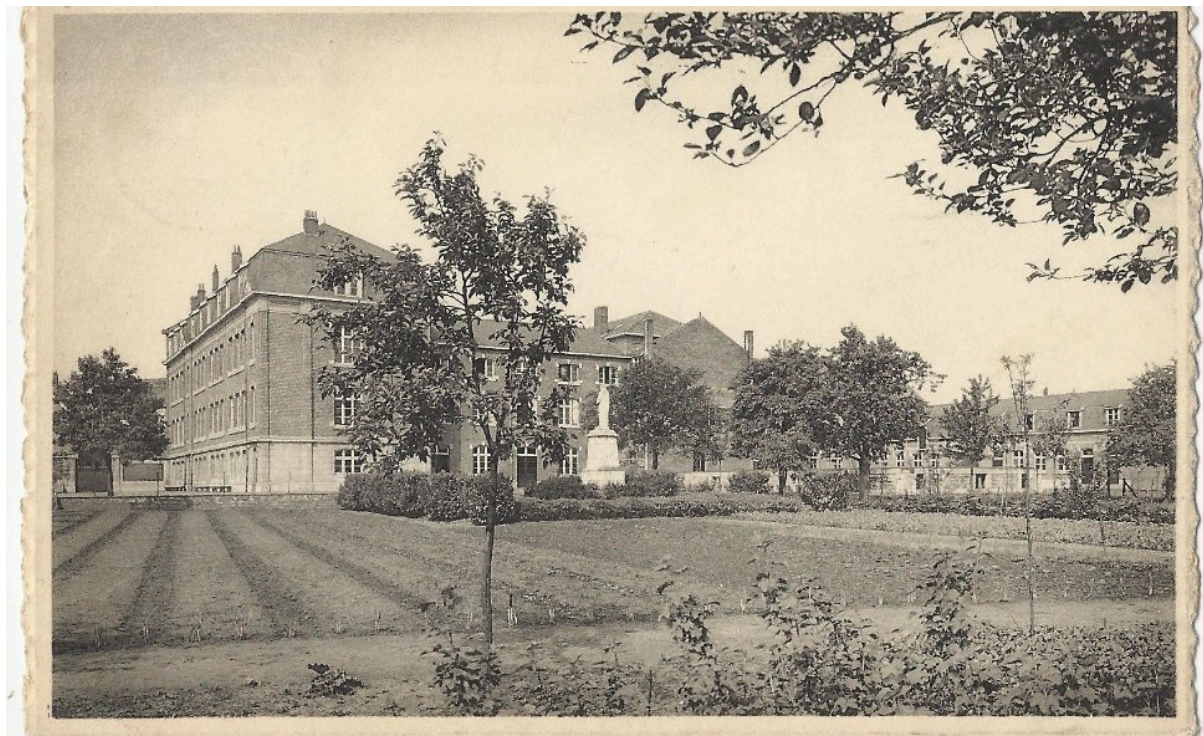

Fig. 1.16: Instituut der Voorzienigheid (foto van onbekende datum).¹⁰

¹⁰ <http://www.delcampe.net/page/item/id,0296435586,language,E.html>

Het gebouw bevindt zich op de plaats waar vanaf 1472 het Minderbroedersklooster zou worden opgericht. Een ets van Versteylen (1816-1888) toont de kloostergebouwen (convent, gastenkamer, bibliotheek, kerk) in een rechthoek geschikt rond een binnenkoer en met een uitloper naar het noorden toe (de slaapvertrekken). Op de voorgrond links is de Molennete afgebeeld. In het begin van de 19de eeuw – na de sluiting van het klooster tijdens de Franse revolutie – vestigde de textiel- en wolfabriek Diercxsens-Van Genechten zich in de gebouwen. In functie van deze activiteiten wordt op de Molennete een dubbele watermolen geplaatst. De toenmalige benaming van de Wolstraat (de Molenstraat) is hier een verwijzing naar. In 1885 brandde het voormalig klooster gedeeltelijk af. De gebouwen worden in 1934 aangekocht door de Zusters van de Voorzienigheid en de Onbevleete Ontvangenis en verbouwd tot Instituut van de Voorzienigheid. Vier jaar later vinden er nieuwe verbouwingen plaats en wordt het weeshuis een school.

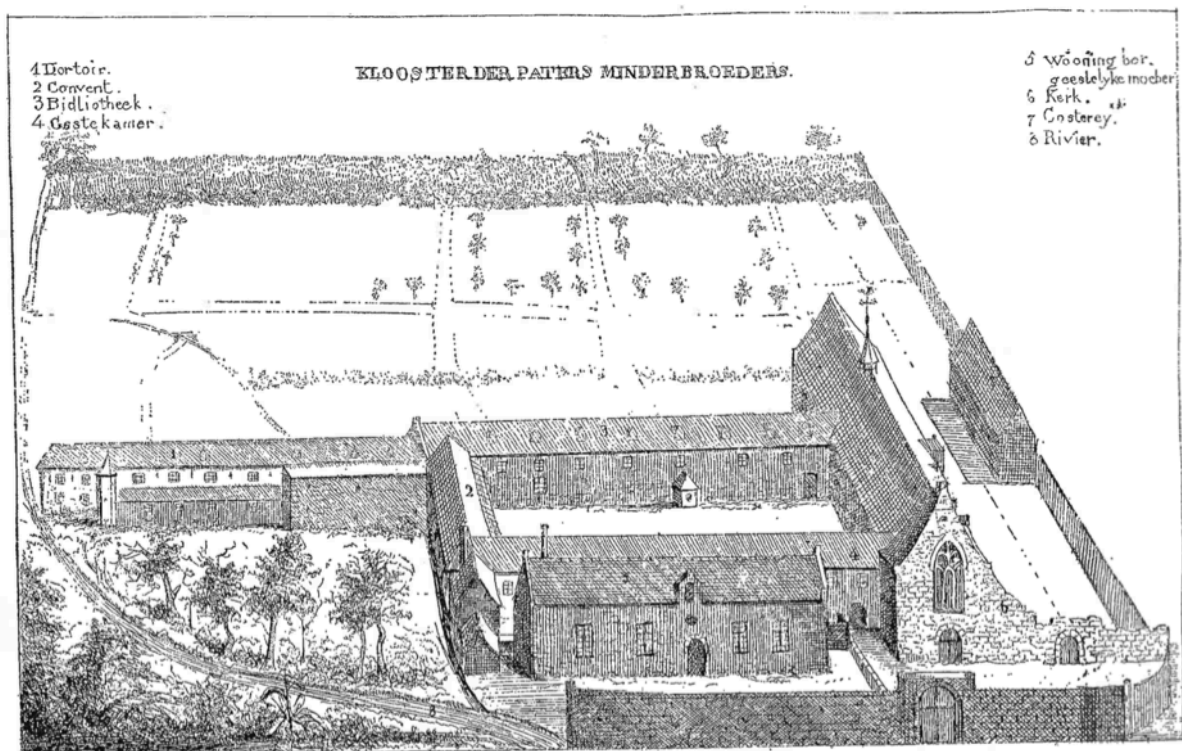

Fig. 1.17: Minderbroederklooster (J. Versteylen 1816-1888).

Fig. 1.18: De textiel- en wolfabriek Diercxens-Van Genechten.

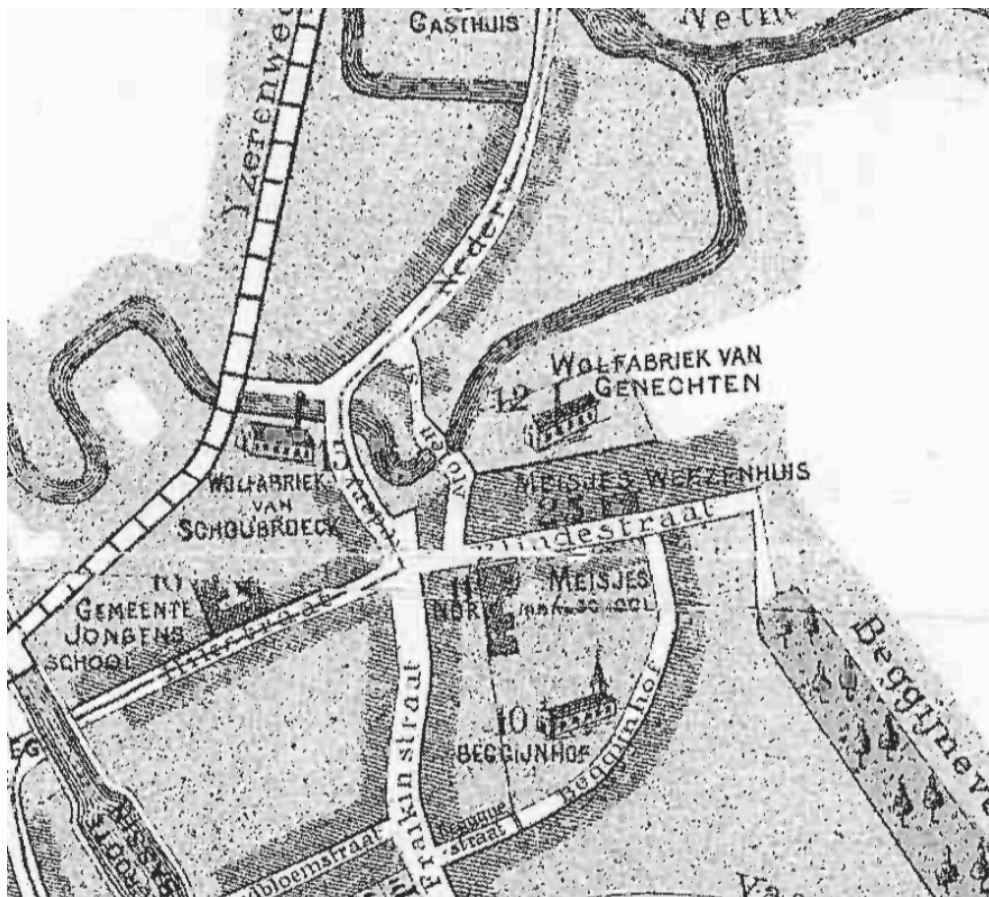

Fig. 1.19: Inplanting van de textiel- en wolfabriek Diercxens-Van Genechten.

Grote veranderingen traden op aan het einde van de jaren 60 of in het begin van de jaren 70 met de bouw van een woning (Burchtstraat nr. 9) en loodsen aan de Burchtstraat (Mols Dom). Een deel van de bestaande bebouwing werd hiervoor gesloopt. De woning is ook onderkelderd. In 2010 werd een deel van de loodsen vervangen door een nieuw kantoorgebouw. Het rechthoekige schoolgebouw in het noorden van het projectgebied dateert eveneens uit deze periode. Naast de loodsen stond een gebouw dat in de jaren 90 werd vervangen door de huidige sporthal. Ook een smal rechthoekig gebouw dat vlakbij de loodsen stond, verdween in deze periode. Rondom de gebouwen werd verharding (parking) aangelegd. Deze situatie bleef relatief onveranderd tot in 2020. Dat jaar startte de bouw van een nieuw kinderdagverblijf ten noorden van het projectgebied. De groenzone in de noordoostelijke hoek van het vergunningsgebied kwam hierbij braak te liggen.

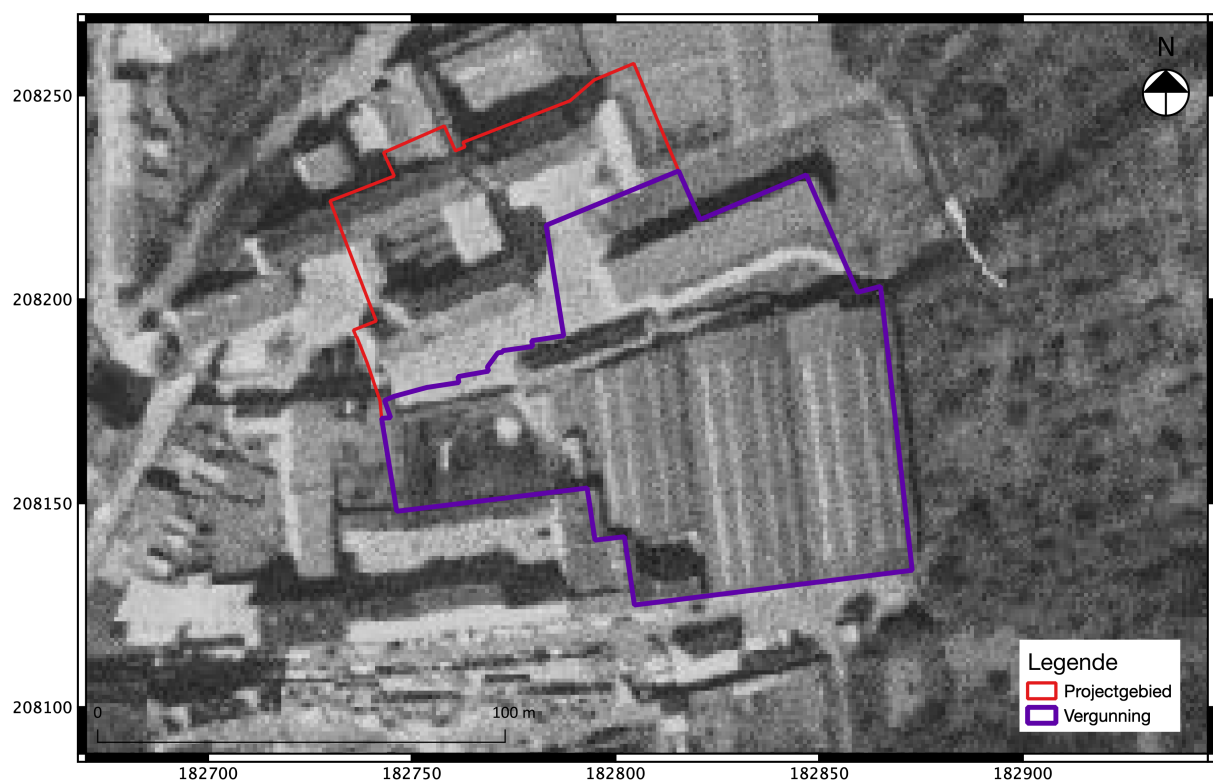

Fig. 1.28: Detail uit een luchtfoto van 1971 met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

Fig. 1.29: Detail uit een luchtfoto van 1979-1990 met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

Fig. 1.30: Detail uit een luchtfoto van 2000-2003 met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

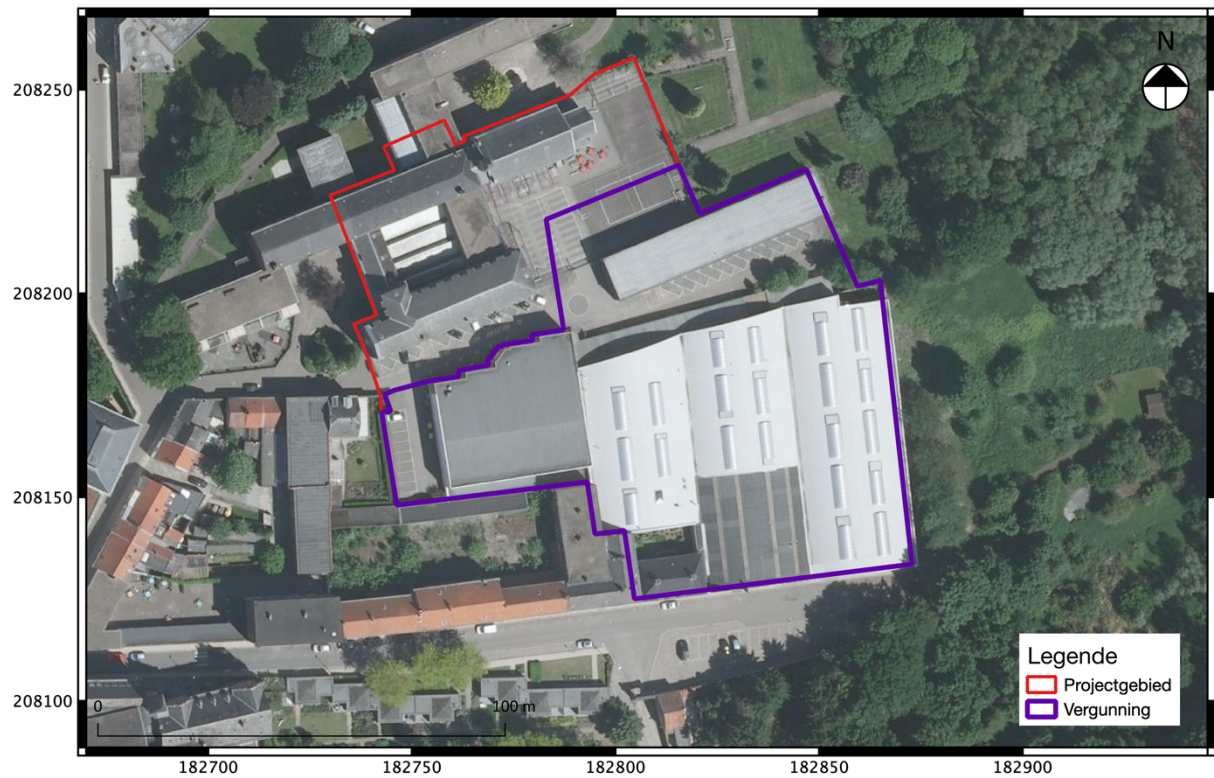

Fig. 1.31: Detail uit een luchtfoto van 2012 met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

Fig. 1.32: Detail uit een luchtfoto van 2020 met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

Fig. 1.33: Detail uit een luchtfoto van 2022 met aanduiding van het project- en vergunningsgebied.

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

In deze paragraaf zal de verhouding van het vergunningsgebied tot zijn culturele context worden weergegeven, met in het bijzonder aandacht voor nabij gelegen archeologische waarden. Het terrein ligt in de archeologisch zone: Historische stadskern van Herentals.¹¹

Gekende archeologische waarden

In de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) zijn in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied tal van historische gebouwen/relicten en enkele vondstmeldingen opgenomen.

Het projectgebied zelf ligt in de zone van het laatmiddeleeuwse Minderbroederklooster (CAI 113 202; cf. supra). Het gebied valt binnen het tracé van de laatmiddeleeuwse stadsomwalling (CAI 164 118), zoals ook op de Ferrariskaart te zien is en het tracé van de 17e-eeuwse stadsomwalling (CAI 102 023). Op CAI-locatie CAI 100 577 bevinden zich mogelijk overblijfselen van de Floristoren die deel uitmaakte van de stadsomwalling.¹²

¹¹ <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/140033>

¹² <https://cai.onroerendergoed.be/locatie/100577>

Ten zuiden van het projectgebied bevindt zich het begijnhof met de Sint-Catharinakerk (CAI 113 139). Het betreft het huidige 16^e-eeuwse begijnhof: een deels ommuurd driehoekig pleinbegijnhof met een vrij centraal gelegen kerk. De begijnhofkerk is een georiënteerde, laatgotische pseudobasiliek, gebouwd tussen 1599 en 1614, en centraal gelegen op het deels omhaagde voormalige kerkhof.¹³ Ten zuiden en ten oosten bevinden zich de begijnenwoningen opklimmend tot de 17^e, 18^e en 19^e eeuw. Een eerste begijnhof zou vóór 1266 gesticht zijn en situeerde zich in het meest noordelijke stadsgedeelte, het Nieuwland ten noorden van de Kleine Nete.¹⁴ In 1578, tijdens de Tachtigjarige Oorlog, werd dit begijnhof omwille van strategische redenen gesloopt door het calvinistische stadsbestuur (1576-1584). In 1590 kregen de begijnen van de stadsmagistraat de toelating om 26 huizen en gronden tussen de "Hoge" (Begijnenstraat) en de "Lage Burchtstraat" (Burchtstraat) aan te kopen voor de aanleg van een nieuw begijnhof binnen de stadswallen. Deze toelating werd in 1597 bekrachtigd door Filips II.

Eveneens ten zuiden van het projectgebied ligt het 17^e-eeuwse Augustijnenklooster en infirmerie (CAI 113 204). Aan de Burchtstraat 7, tussen het projectgebied en het begijnhof, bevindt zich de voormalige pastorij van het begijnhof van Herentals (CAI 113 147). In delen van de pastorij vond in 2015 in het kader van restauratiewerken en vernieuwing van de vloer een beperkt onderzoek plaats. Hierbij werden stratigrafisch oudere muren en structuren aangesneden.¹⁵ CAI-locatie 113145 betreft het laatmiddeleeuwse Sint-Elizabethgasthuis.

Tenslotte zijn er nog een aantal andere plaatsen opgenomen in de CAI:

- CAI 105 785: 16^e-eeuwse sluis en stuwmuur aan de stadsgracht.
- CAI 113 199: Vindplaats van 16^e-eeuwse funderingen en postmiddeleeuws aardewerk.
- CAI 102283: Vindplaats van scherven van volmiddeleeuws aardewerk.
- CAI 100 110: Vindplaats van lithisch materiaal uit het mesolithicum.
- CAI 105 690: 17^e-eeuws dubbelhuis.
- CAI 982 642: afvallagen uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd in de bedding van de Kleine Nete
- CAI 983 272: Vindplaats van dierlijk botmateriaal
- CAI 983 014: 17de-eeuwse grafkelders gelinkt aan het Augustijnenklooster

De aanduiding 2015/nvp/002 is een zone waar in het kader van een bureauonderzoek boringen werden uitgevoerd. De uitgevoerde boringen wezen op hydromorfe plaggenbodems.¹⁶ Iets verder naar het zuiden is eveneens een zone onderzocht via bureau- en booronderzoek met een negatief eindresultaat (2015/nvp/005). Een kleine zone aan de Fraikinstraat is na archeologisch vooronderzoek, uitgevoerd door All Archeo in 2021, als een zone zonder archeologie gekarteerd (CAI 981 325). Het proefputtenonderzoek toonde aan dat een groot deel van het terrein sterk verstoord was. Het onverstoorde deel lag op de rand van een natte depressie en leverde geen archeologische sporen op.¹⁷

¹³ <https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/relict/47015>

¹⁴ <https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/geheel/6378>; Cools & Bellemans 2007,9.

¹⁵ Vander Ginst & Smeets 2015, 23.

¹⁶ Vander Ginst e.a. 2015: 37-38.

¹⁷ Reyns 2021.

In 2021 schreef J. Verrijckt een archeologienota voor een groot binnengebied aan de Burchtstraat (ID 17 780 en ID 18 773). Historische kaarten toonden bebouwing vanaf de 18de eeuw en het terrein is gelegen binnen de middeleeuwse stadsomwalling. Voor oudere periodes werd het potentieel lager ingeschat, aangezien natte gronden werden verwacht ter hoogte van het vergunningsgebied.¹⁸ Er werden voorwaarden opgesteld bij de eerste archeologienota. Zo toonde onderzoek aan het Hofkwartier aan dat bepaalde delen van de stad oorspronkelijk lager gelegen waren vooraleer ze in de 16de eeuw bebouwd werden. In de lager gelegen natte gedeelten kunnen dus ook middeleeuwse sporen, restanten van poelen en vlechtwerkconstructies voorkomen. Bij de aanleg van de proefsleuven dient rekening gehouden te worden met mogelijk meerdere archeologische niveaus. Er werd geen potentieel voor steentijd artefactensites vooropgesteld, terwijl bij het opstellen van het bureauonderzoek voor Fraikinstraat 2-4 er wel rekening gehouden moest worden met eventuele steentijd niveaus op grotere diepte (+2,20 m onder het maaiveld). De terreinen liggen namelijk in een alluviale vlakte met veenvorming. De vorming van veen wijst op een periode van stilstand in de afzettingen. Mogelijk was er tijdens zo'n periode menselijke aanwezigheid op het terrein.¹⁹ Het archeologisch vooronderzoek werd ondertussen ook uitgevoerd door J. Verrijckt (CAI 983 352). Er werden restanten aangetroffen die teruggaan tot de late middeleeuwen. De bodemopbouw toonde aan dat er natte en droge zones op het terrein aanwezig waren. De nattere, oorspronkelijk lager gelegen, zones bevinden zich in het zuiden en het centrale deel van het plangebied. Er is hier ook een organische, humeuze, zwartgrijze laag aanwezig die de middeleeuwse sporen afdekt. De drogere zones waren oorspronkelijk hoger gelegen. Lokaal komt er nog een (gedeeltelijk) bewaarde podzol voor. In het noorden van projectgebied kwamen drie archeologische niveaus voor. Het eerste zat op 14,2 m TAW, het tweede op 13,9 m TAW en een derde op 12,95 m TAW.²⁰

Studiebureau Archeologie voerde in 2020 een proefputtenonderzoek uit op het terrein van het voormalige augustijnenklooster (Fraikinstraat nr. 8; CAI 979 552). Tijdens het onderzoek werd een oven blootgelegd, alsook een muur en een boog. De oven is stratigrafisch gezien het oudste spoor. Vermits het terrein nog niet verder onderzocht werd, is de datering van deze resten momenteel nog niet bekend. Waarschijnlijk is er wel een verband met het klooster.²¹

Datzelfde jaar begeleidde LARes de sloopwerken aan de Augustijnenlaan nr. 20 (CAI 980 775). Het terrein bleek volledig verstoord en enkele bijkomende landschappelijke boringen bevestigden dit.²²

In 2020 legde All-Archeo enkele proefputten aan op een terrein aan de Nieuwstraat (CAI 979 555). Er werden kuilen en muurresten aangetroffen, maar ook veel verstoringen. De kuilen dateren uit de middeleeuwen, maar hun functie is onduidelijk. De muurresten komen niet overeen met de gegevens op de historische kaarten en zijn waarschijnlijk eerder in de nieuwste tijd te dateren. Gezien de slechte

¹⁸ Keersmaekers e.a. 2021.

¹⁹ Van Roy & Vander Ginst 2020a, 40.

²⁰ Pepermans 2022, 2.

²¹ Vander Ginst & Van Roy 2020.

²² Heirbaut & Hagen 2020.

bewaringstoestand van de archeologische resten en de grote mate van verstoring werd geen verder onderzoek geadviseerd.²³

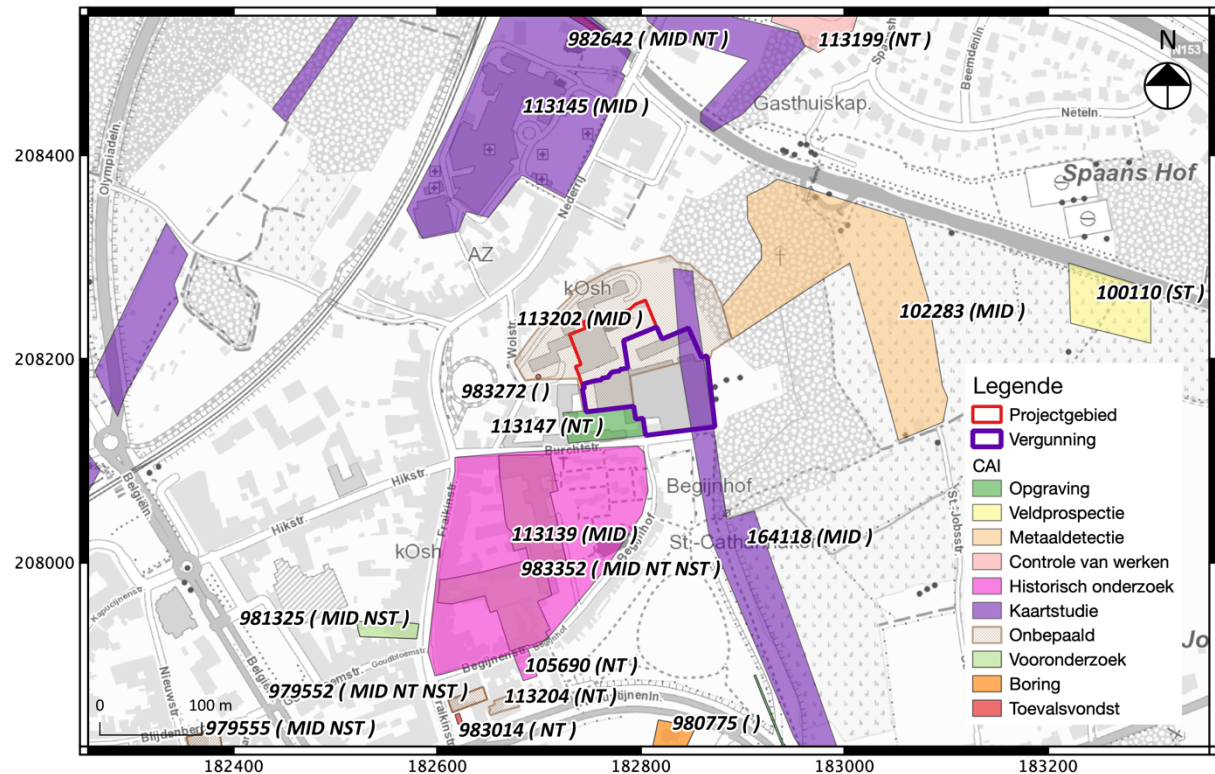

Fig. 1.34: Uittreksel uit de CAI met situering van het project- en vergunningsgebied.

Archeologienota's

Er zijn de afgelopen jaren een aantal archeologienota's opgesteld voor terreinen in de buurt van het huidige projectgebied, waar (nog) geen veldwerk met ingreep in de bodem heeft plaatsgevonden.

In 2016 schreef Studiebureau Archeologie een archeologienota voor het Begijnhofpark (ID 220). Het bureauonderzoek leverde geen aanwijzingen op voor historische bewoning en het uitgevoerde booronderzoek toonde aan dat de bodem zeer nat was. Er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.²⁴ Een tweede archeologienota voor het begijnhof werd opgesteld in 2021 (ID 18 583). De geplande werken omvatten de heraanleg van de bestaande wegkoffer en herprofilering van de Hellekensloop. Het westelijke gedeelte van het terrein had gezien zijn ligging op een historische locatie archeologisch potentieel, maar er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd. De werken vonden plaats in de reeds verstoorde wegkoffer of rioleringsleuven. Ter hoogte van de Hellekensloop waren de bodemingrepen zeer beperkt en versnipperd, waardoor er geen potentieel op kenniswinst werd verwacht.²⁵

²³ Coremans & Reusens 2020.

²⁴ Verrijckt e.a. 2016, 3.

²⁵ De Cuyper & Vander Ginst 2021.

Studiebureau Archeologie schreef ook twee archeologienota's voor twee naburige terreinen (ID 79 en 6760). De eerste (ID 79) werd reeds besproken in paragraaf 1.1.2 Archeologische voorkennis. De tweede archeologienota (id. 6760) bespreekt de bouwwerken aan het huizenblok op de hoek van de Wolstraat en de Burchtstraat. Ook deze percelen hadden een groot potentieel op het aantreffen van (post)midleleeuwse bewoningssporen. Toch werd geen vervolgonderzoek geadviseerd: *“De geplande werken binnen het vergunningsgebied bestaan zowel uit renovatie als uit nieuwbouw. Buiten de geplande renovaties van de bestaande gebouwen oefenschool, hoekpaviljoen en praktijkschool gaat men enkel 5 deels onderkelderde rijwoningen met achterliggende koterij aan de kant van de Wolstraat afbreken en er 4 nieuwe, niet-onderkelderde rijwoningen voor in de plaats zetten. Het binnengebied tussen al deze gebouwen wordt heraangelegd tot groenzone met 18 parkeerplaatsen waarbij met het terrein gaat ophogen door grond op te hogen zonder deze eerst af te graven. In elk geval wezen de 3 gezette controleboringen aan dat er een buffer van minstens 125 cm van bruine grond vermengd met wat puin is, zowel op de huidige speelplaats als in één van de tuintjes van de rijwoningen. Deze ophoging garandeert dus dat ook door het machinaal wegnemen van de bestaande verharding en het aanvullen met nieuwe grond het potentieel aanwezige archeologische vlak niet bedreigd wordt. Dit advies impliceert natuurlijk dat de geplande werken (de bouw van niet-onderkelderde woningen en de heraanleg van het binnengebied door enkel ophoging en geen voorafgaandelijke afgraving) bij uitvoer gerespecteerd wordt.”*²⁶

Ten noordoosten van het vergunningsgebied werden drie archeologienota's opgesteld. De eerste (ID 1998) maakt deel uit van de aanleg van een fietsostrade tussen Herentals en Balen en werd opgemaakt door GATE. Er was een zeker archeologisch potentieel, maar de beperkte breedte en diepte van de geplande werken zorgden ervoor dat er geen potentieel op nuttige kenniswinst bestond.²⁷ De tweede (ID 6910) is van ARON voor een terrein aan de Nederrij. Ook voor dit terrein werd er geen rekening gehouden met veenvorming en werd de bodem als te nat ingeschat voor menselijke aanwezigheid in de steentijd tot de Romeinse periode. Vanaf de late middeleeuwen is het terrein mogelijk bebouwd geweest. De geplande werken hadden evenwel slechts een beperkte impact in diepte of vonden plaats op reeds verstoorde delen van het terrein. Er werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.²⁸ In 2019 schreef J. Verrijckt eveneens een archeologienota voor een terrein aan de Nederrij (ID 12 310). Hierbij werd wel rekening gehouden met de vorming van veen de aanwezigheid van eventuele restanten uit de steentijd. Het terrein was vermoedelijk bebouwd vanaf de late middeleeuwen, maar de aanwezigheid van oudere sporen kan niet uitgesloten worden. Omwille van de verwachte complexe stratigrafie werd een vervolgonderzoek aan de hand van proefputten geadviseerd.²⁹

Ten noorden van het projectgebied schreef ABO eind 2021 een archeologienota voor een terrein aan de Nederrij 98 – 100 (ID 21 107). Het terrein heeft een zeer hoog archeologisch potentieel. Het is gelegen ter hoogte van de 12de-eeuwse 'Villa Nova' en het oude begijnhof dat in 1578 werd gesloopt. Verdere archeologische opvolging is dan ook noodzakelijk in de vorm van een sloopbegeleiding en een

²⁶ Vander Ginst 2017, 39-40

²⁷ Cryns & Laloo 2016.

²⁸ Van de Staey e.a. 2018.

²⁹ Verrijckt & Van Bavel 2019.

uitgesteld vooronderzoek (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en mogelijk proefsleuvenonderzoek).³⁰

Ten zuidwesten van het plangebied zijn ook nog drie archeologienota's opgesteld. In 2017 onderzocht All Archeo een terrein aan de Belgiëlaan (ID 5883). Er was wel enig archeologisch potentieel gezien de locatie van het terrein, maar omdat de werken plaatsvonden in reeds verstoorde zones werd geen vervolgonderzoek geadviseerd.³¹ All Archeo stelde ook een archeologienota op voor een zone aan de Fraikinstraat (ID 10 726 en ID 15 131).³² Er werd een proefputtenonderzoek geadviseerd dat ondertussen ook door hen werd uitgevoerd (ID 18 326). Tijdens het onderzoek werden geen relevante archeologische waarden aangetroffen.³³

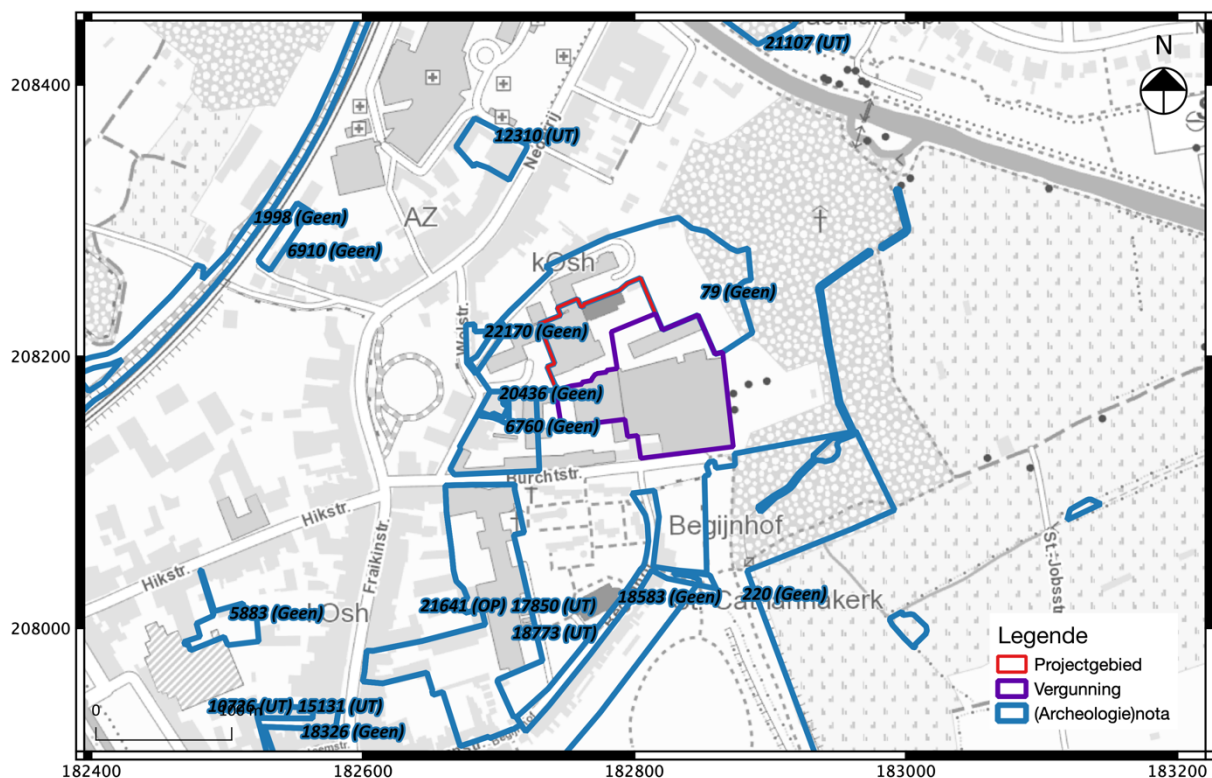

Fig. 1.35: Overzicht van de archeologienota's in de directe omgeving van het project- en vergunningsgebied.

³⁰ Dirix 2022.

³¹ Reys 2017.

³² Reys & Ferket 2019; Reys & Ferket 2020.

³³ Reys 2021.

1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het plangebied is gelegen binnen de middeleeuwse stadsomwalling van Herentals. Op de kaart van Deventer (1550-1565) is bebouwing weergegeven, maar het is onduidelijk in welke mate dit een realistische weergave is. De Ferrariskaart (c. 1777) is moeilijk nauwkeurig te georefereren op deze plaats. Het lijkt alsof het terrein onbebouwd was, maar helemaal zeker is dit niet. Vanaf de 19de eeuw was het terrein zeker bebouwd, maar het ging nog niet om de huidige bebouwing. Informatie over oudere perioden ontbreekt op dit moment. Het terrein is wel gelegen in de alluviale vlakte van de Kleine Nete, waardoor eerder natte gronden verwacht kunnen worden. Mogelijk waren deze minder aantrekkelijk voor permanente bewoning in vroegere tijden, maar het voorkomen van oudere grondsporensites kan niet volledig worden uitgesloten. Het proefsleuvenonderzoek op het binnengebied aan de Burchtstraat en de Fraikinstraat toonde aan dat ook in nattere zones (laat)middeleeuwse sporen afgedekt kunnen zijn door latere ophogingslagen.³⁴

De ligging in de alluviale vlakte zorgt ook voor een zeker potentieel naar steentijd artefactensites toe. Op basis van de quartairprofieltypenkaart en de quartairgeologische kaart blijkt dat er ter hoogte van het vergunningsgebied veenvorming kan hebben plaatsgevonden aan de top van de alluviale afzettingen. Deze komen volgens de quartairprofieltypenkaart over het algemeen voor op een diepte tussen 1 à 2 m. Bij onderzoek aan de Fraikinstraat 8 werden proefputten tot ca. 2,20 diep uitgegraven, maar werd het eventuele veen niet bereikt.³⁵ Ook bij de proefsleuven aan de Burchtstraat-Fraikinstraat werd geen prehistorisch veenniveau aangetroffen.³⁶

De huidige werken bestaan enkel uit het slopen van de bestaande bebouwing en het opbreken van de aanwezige verharding. Voor de herontwikkeling van het terrein zal nadien een nieuwe vergunningsaanvraag worden opgesteld. Binnen de huidige vergunningsaanvraag is het bijgevolg noodzakelijk om maatregelen voor een behoud in situ te voorzien. Aan de Burchtstraat nr. 9 is een kleine kelder aanwezig. Afgaande op de gegevens van het proefsleuvenonderzoek aan de Burchtstraat dat werd uitgevoerd door J. Verrijckt kan het diepste archeologische niveau hier op ca. 12,95 m TAW worden verwacht.³⁷ Het maaiveld ligt ter hoogte van de kelder op ca. 14,7 m TAW. De exacte diepte van de kelder is niet gekend, maar vermits er het wel om een volledige kelder gaat (niet om een kruipkelder) kan er van uit gegaan worden dat deze minstens 2 m diep heeft verstoord. Dit impliceert dus dat de archeologische niveaus hier reeds verdwenen zijn.

³⁴ Pepermans 2022.

³⁵ Vander Ginst & Van Roy 2020.

³⁶ Pepermans 2022.

³⁷ Pepermans 2022, 91-92.

1.2.5 Synthese

Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?

De hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site kan op dit moment niet afdoende gestaafd worden.

Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?

Het terrein was mogelijk bebouwd in de 16de eeuw. De historische kaarten zijn echter vrij onduidelijk en pas vanaf de 19de eeuw was het terrein met zekerheid bebouwd. De 19de-eeuwse kaarten tonen echter nog niet de huidige bebouwing. De huidige woning aan de Burchtstraat nr. 9 is ook voorzien van een kelder, waardoor een klein deel van het vergunningsgebied verstoord is. Op grotere diepte (vermoedelijk +2 m onder het maaiveld) kunnen wel veenlagen met een mogelijke steentijd artefactensite voorkomen.

Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?

Het vergunningsgebied ligt op een interessante locatie in het historische centrum van Herentals. Over de ontstaansgeschiedenis van de stad is nauwelijks iets gekend en ook archeologisch onderzoek naar recentere periodes heeft eigenlijk nog maar weinig plaatsgevonden.

Moeten er bijkomende maatregelen genomen worden omwille van eventuele aanwezige sites?

Niet van toepassing.

Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.

Zie hoofdstuk 2.

Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Binnen het kader van de huidige vergunningsaanvraag voor de sloop behoort een behoud in situ tot de mogelijkheden. De noodzakelijke maatregelen worden verder besproken in het programma van maatregelen.

Bibliografie

Literatuur

BAEYENS L. 1970: Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Herentals 45W, Gent.

COREMANS L. & REUSENS R. 2020: *Nota Herentals – Nieuwstraat*, Bornem.

CRYNS J. & LALOO P. 2017: *Fietsostrade Herentals-Balen. 2016H191 Archeologienota*, Bredene.

DE CUYPER W. & VANDER GINST V. 2021: *Archeologienota: Heraanleg bestrating Begijnhof en herprofilering Hellekensloop te Herentals*, Tienen.

DIRIX E. 2022: *Archeologienota Nederrij 98, 100 en 100_1 te Herentals*, Hasselt.

HEIRBAUT E.N.A. & HAGEN J. 2020: *Sloopbegeleiding aan de Augustijnenlaan 20 te Herentals. Eindrapport, LARes-rapport 326*, Halle-Zoersel.

KEERSMAEKERS E., VAN BAVEL J. & VERRIJCKT J. 2021: *Archeologienota Herentals, Burchtstraat: Verslag van Resultaten*, Beerse.

PEPERMANS J. 2022: *Nota Herentals, Burchtstraat*, Beerse.

REYNS N. 2017: *Programma van maatregelen. Herentals – Belgiëlaan 42*, Temse.

REYNS N. & FERKET R. 2019: *Archeologienota Herentals – Fraikinstraat*, Temse.

REYNS N. & FERKET R. 2020: *Archeologienota Herentals – Fraikinstraat*, Bornem.

REYNS N. 2021: *Programma van maatregelen Herentals – Fraikinstraat*, Bornem.

VANDER GINST V., FOCKEDEV L. & SMEETS M. 2015: *Archeo-rapport 272: Een archeologische bureaustudie en booronderzoek in het Begijnhof te Herentals*, Kessel-Lo.

VANDER GINST V. & SMEETS M. 2015: *Archeo-rapport 296: Het archeologisch onderzoek in de pastorij van het begijnhof te Herentals*, Kessel-Lo.

VANDER GINST V., Smeets M., De Raymaeker A., Van Liefferinge N., Verrijckt J. & Yperman W. 2016: *Archeologienota: Het bureauonderzoek aan de Wolstraat 25 te Herentals*, Kessel-Lo.

VANDER GINST V. 2017: *Archeologienota: Het bureauonderzoek aan de Wolstraat-Burchtstraat te Herentals*, Tienen.

VANDER GINST V. & VAN ROY J. 2020: *Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Fraikinstraat te Herentals*, Tienen.

VAN DE STAET I., DRIESEN P. & HIMPE T. 2018: *Archeologienota Herentals, Nederrij. Uitbreiding van een fietsenstalling en aanleg van een overdekte autostalling*, Tongeren.

VAN ROY J. & VANDER GINST V. 2020: *Archeologienota: Een nieuw woonproject aan de Fraikinstraat 2-4 te Herentals*, Tienen.

VERRIJCKT J. & VAN BAVEL J. 2019: *Archeologienota Herentals, Nederrij 117-119-121*, Beerse.

VERRIJCKT J., Vander Ginst V., Smeets M. & Yperman W. 2016: *Archeologienota: Het bureauonderzoek aan het Begijnhofpark te Herentals*, Kessel-Lo.

Websites

<https://inventaris.onroerendergoed.be/>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/140033>

<https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

www.agiv.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be